

Palackého stezka

foto Jana Matěásková

Milí přátelé!

Naším národním charakterem je mindrák z nepodstatnosti. Celému světu neustále dokazujeme, jak jsme důležití a nepostradatelní. Dělají to politici, média; návštěva premiéra Fialy v USA toho byla zářným příkladem.

To já tímhle netrpím, mám to jinak.

Stanu se menším a ještě menším, / až budu nejmenším na celém světě. // Po ránu, na louce, v létě / po kvítku vztáhnou se nejmenším. / Zašeptám, až se obejmou s ním: / „Chlapečku bosý, / nebe dlaň o tebe opřelo si / kapičku rosy, / aby nespadlo.“ ☺

≡ Výstavba knihovny přechodně uzavře letní kino

Startuje výstavba nové knihovny v ulici Skálova. Začít musí bouráním, dosavadní plátno letního kina zmizí, aby se znovu objevilo na novostavbě knihovny. Jaký je harmonogram prací a jak bude vypadat letní provoz kina?

Letní kino v Turnově musí na nějaký čas ustoupit výstavbě knihovny. Předáním staveniště 11. dubna odstartoval harmonogram realizace novostavby v ulici Skálova. Ten v první řadě počítá s demolicí stávajícího plátna a přiléhajícího domku, která by měla proběhnout na přelomu dubna a května.

Od druhé poloviny května následuje založení stavby a samotná výstavba nosných konstrukcí, do konce roku 2024 by stavba měla být pod střechou. Finalizace hrubých prací se předpokládá v dubnu 2025, celkové dokončení stavby je stanoveno na začátek prosince 2025.

Harmonogram stavby si zřejmě nakonec vyžádá uzavření letního kina na dvě sezóny. Výběrové řízení na dodavatele se oproti původnímu plánu výrazně prodloužilo, s tím bylo nutné posunout i termín dokončení stavby.

Letní kino se v letošním roce neotevře, ale po celé léto bude v plném provozu kino Sféra v KC Střelnice. V jarním období ho čeká redigitalizace a lidé tak rozhodně neprijdou o filmové novinky, navíc ve vynikající kvalitě.

V provozu zůstává občerstvení u letního kina, které otevřelo už se začátkem dubna. V dubnu a květnu je otevřeno od pondělí do čtvrtka, vždy od 14 do 20 hodin, v neděli od 15 do 20 hodin. Jak říká vedoucí gastroprovozu Kulturního centra v Turnově Pavla Matysová: „Zároveň se otvírací doba může rozšiřovat

v návaznosti na program. Tento rok plánujeme více hudebních akcí, hlavně živých koncertů. I letos se budou konat oblíbené jam sessions, odpoledne s DJ nebo slam poetry. Na své si přijdou také milovníci karetních a deskových her.“ Na facebookovém i instgramovém profilu Letňák Turnov se dozvíte veškeré aktuality o otevírací době i nabídce.

Velmi praktickou poznámkou může být, že v provozu zůstanou také veřejné toalety (vstup na drobné mince), které bezprostředně přiléhají k areálu letního kina.

Navíc se nadšení filmoví diváci mohou dočkat milého překvapení v podobě letního venkovního promítání. Ve spolupráci s Městskou sportovní Turnov se chystá v Maškově zahradě. Občasné filmové projekce by v letních měsících mohly doplnit večerní program koupaliště.

(Marcela Jandová, Turnov)

≡ KAREL VLČEK – osobnost českého pískovcového lezení a fotograf

Turnovské muzeum otevřelo venkovní galerii přirozeně navazující na horolezeckou expozici. Výběr témat bude stále připomínat fenomén českorajského pískovcového lezení, úspěchy, houževnatost a přátelství českých horolezců, kteří dobývali skály a hory nejen v naší zemi, ale mnozí dokázali pokořit i nejvyšší vrcholy světa. To vše zachycené ve fotografii.

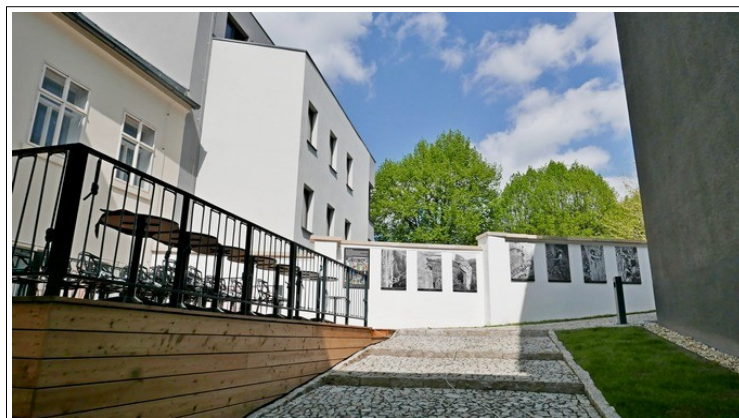
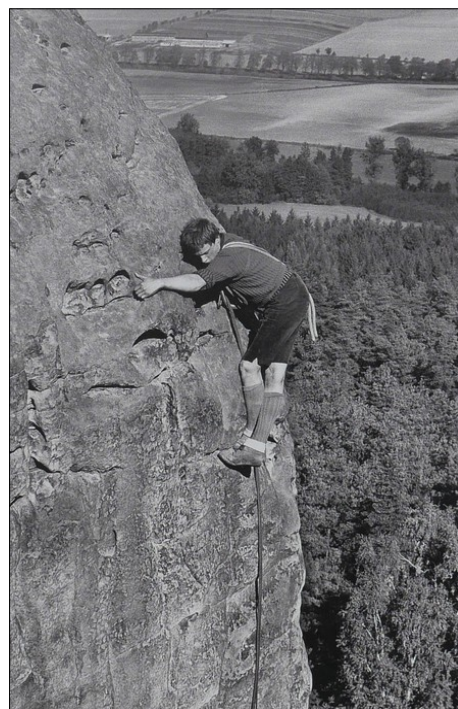
Takové budou výstavy v nové venkovní galerii za „horolezci“.

První z výstav představí autorské fotografie Karla Vlčka – horolezce, cestovatele, dokumentaristy a především právě fotografa českého pískovcového lezení.

Cílem Karla Vlčka nebyla reportážní fotografie ve skalách, snahou byl dynamický snímek. Hrál si s hloubkou prostoru a skoro vše fotil kinofilmem s širokoúhlým objektivem. A to znamenalo, že musel viset do dvou metrů od lezců. Dokumentoval především extrémní lezení 60. – 80. let. Jako první lezec-fotograf se věšel do stěn a přímo komandoval lezce jako Rakoncaj, Mocek nebo Berežný.

Karel Vlček dokázal odvážné jedince přimět k přeskokům, které na hraně uskutečnitelnosti končily někdy i v nemocnici.

Výstava bude k vidění do konce roku 2024.

✂ Po dlouhé přípravě a rekonstrukci po povodních zahájilo sezónu občerstvení U LÁVKY. Já tam sice nikdy nebyl, já vlastně ani pořádně nevím, kde to je, ale třeba vám tahle informace bude prospěšná...

✂ Turnovské kulturní tipy:

pátek 19. dubna od 19 hodin, Klub KUS

Tony Beat

Nová kapela starých muzikantů hrající známé i neznámé hity. Těšte se na další vystoupení nově vzniklého hudebního tělesa, které při své premiéře v Klubu KUS v minulém roce sklidilo velký úspěch.

sobota 20. dubna od 19 hodin, Klub KUS

Nekrmit!

Hard folk blues z Liberce aneb kytareta, foukareta, basareta & cajoneta v akci.

úterý 23. dubna od 19.30 v divadle

Božský řízek

Komedie takřka detektivní turnovského spolku Nakafráno. Hra divákovi poodhaluje zákoutí ženské duše, tentokrát zákoutí duší žen „vylehávajících“ těhotných, žen prostých i tajemných s cílem diváka pobavit a rozesmát. A že nevíte, kdo jsou vylehávačky a proč je řízek božský?

Hrají: Kateřina Hofhansová, Gabriela Holbová, Michaela Kunetková, Alena Tomášová a Romana Zemenová.

středa 24. dubna od 18.30 v kině Sféra

Královská opera: Madam Butterfly

Když se mladá gejša Cio-Cio-San provdá za amerického námořního důstojníka Pinkertona, věří, že vstupuje do skutečného manželství na celý život. Opouští svůj dosavadní život i svou komunitu a až příliš pozdě s tragickými následky

zjišťuje, že pro Pinkertona je manželství pouhou iluzí.

Pucciniho strhující a srdceryvná opera je uváděna v revivalu oblíbené inscenace režisérského dua Moshe Leiser a Patrice Caurier, která se inspirovuje evropskými obrazy Japonska 19. století.

čtvrtek 25. dubna od 19 hodin, Klub KUS

Vojta „Kid’ák“ Tomáško

pátek 26. dubna od 19 hodin v divadle

Pohovka: Jan Holík

Jan Holík je plzeňský rodák. Vystudoval činoherní herectví na pražské DAMU. Formou hostování spolupracuje s různými pražskými divadly (na Vinohradech, u Hasičů, Ungelt, Studio Dva), hrál v Činoherním studiu Ústí nad Labem a plzeňském Divadle J. K. Tyla. Po celé ČR vystupuje v one man show „Caveman“ v režii Patrika Hartla.

Holík ve filmovém světě debutoval v roce 2007 ve filmu Václav. Vidět jsme ho mohli také ve filmech Hlídač č. 47, Alois Nebel, Vejška, Tři bratři.

Večerem provází Petr Vydra.

turnovsko

DOLÁNKY – Den Země s Geoparkem UNESCO Český ráj

Nahlédněte do geologické minulosti Českého ráje, celodenní geologická exkurze u příležitosti Dne Země se chystá **na sobotu 20. dubna 2024.**

Geopark Český ráj ve spolupráci se Střediskem ekologické výchovy Českého ráje v Sedmihorkách a Domem Přírody Českého ráje pořádá celodenní geologickou exkurzi v okolí Dolánek u Turnova.

Na břehu řeky Jizery budeme určovat horniny, které přinesla řeka, povrchový sběr zkamenělin v suťovištích pod skalními výchozy proběhne nad jezem Jizery.

U pramene Bezednice se dozvíte informace o krasových jevech, Vazoveckém údolím

dojdeme do Slapů (závrt, jeskyně) přes Bukovinu (výhled na pískovcové skály a sopečné vrcholy Českého ráje) se vrátíme do Dolánek.

Exkurzi vede Vít Preisler, lektor Střediska ekologické výchovy Českého ráje v Sedmihorkách.

Sraz u Domu přírody Českého ráje v Dolánkách u Turnova v 9.30.

Trasa: cca 8 km.

Účastnický poplatek dobrovolný na podporu činnosti Geoparku Český ráj.

V rámci programu je možné navštívit zdarma expozici v Domě přírody Českého ráje.

/ Blanka Nedvědická

HNANICE –

DREZURNÍ ZÁVODY JK MIRA HNANICE

Místo: Areál JK Mira Hnanice

Kdy: 28.04.2024

Začátek: 9:00 hod!!

!! OBČERSTVENÍ ZAJIŠTĚNO !!

lomnice n/p

/// **19. dubna od 19 hodin**

Přijďte si užít předvečer Lomnického hudebního jara na zámek. Na velkém sále uslyšíte písně Pěveckého sboru Carmina bona ze Zlína a také hudební skupiny ROCKOUT z Karlových Varů. Vstupné dobrovolné.

///

LOMNICKÉ HUDEBNÍ JARO 20. dubna 2024

Slavnostní zahájení v 9 hodin v Tylově divadle.

Časový harmonogram:

10 hodin – Průvod mažoretok, autobusové nádraží – zámecké nádvoří

10,30 hodin – Kategorie hudební, zámek

10,30 hodin – Kategorie taneční a pěvecké, Tylovo divadlo

11 hodin – Kategorie mažoretok, sportovní hala

19 hodin – Koncert hudební skupiny AG Flek, Tylovo divadlo

≡ Semilské muzeum představí Malíře za železnou oponou – Lubo Králíčka

Výjimečný příběh výjimečného muže se v semilském muzeu pokusí zachytit výstava *Malíř za železnou oponou*. Jde o příběh člověka od mládí perzekuovaného komunistickým režimem, kterého osud nakonec odvál až do Ameriky. Tam se stal uznávaným malířem a především restaurátorem mnoha významných obrazů.

Jmenoval se Lubo Králíček a na sklonku života trávil čas u své neteře Blanky Nechanické v Rokytnici nad Jizerou. Ta se od něj v Americe a v Čechách vyučila restaurování obrazů a pomohla znovu na svět mnoha poničeným dílům nejen ze semilského muzea.

Narodil se 11. dubna 1924 v Brně, kde prožil své dětství a mládí pod jménem Lubomír Tomáš Králíček. Maturoval na 1. Reálném Gymnasiu na Starém Brně a v poválečných letech 1945-1949 studoval na Masarykově universitě v Brně kresbu a výtvarnou výchovu u profesorů: Edvarda Miléna, Františka Hlavici a Františka Doubravy a modelování u národního umělce Vincenta Makovského.

Po roce 1948 byl vyloučen ze všech vysokých škol, třikrát odsouzen za protistátní činnost a odsloužil dva a půl roku u Pomocných technických praporů Stochov v uhelných dolech.

Až na několikátý pokus se mu 15. srpna 1961 s dalšími šesti odvážlivci podařil útek přes železnou oponu v nákladním voze Tatra 128 do Rakouska, kde dostal politický azyl. 24. června 1962 odletěl do New Yorku, kde po pěti letech získal

americké občanství. V New Yorku pracoval jako restaurátor obrazů ve svém studiu na Manhattanu a opravil zde tisíce olejomalb pro galerie i soukromé sběratele.

Kromě toho maloval obrazy New Yorku s dalším českým malířem Kamilem Kubíkem přímo v ulicích města, což byla pro Newyorčany velká senzace. Lubo Thomas Kralicek byl členem nejstaršího malířského klubu Salmagundi, kde vystavoval od roku 1971 a byl také členem *American Institute for Conservation of Historic and Artistic Works in Washington D. C.* Jeho obrazy byly oceněny na výstavách nejen v New Yorku, ale i dalších městech. Od roku 1989 žil v horách Catskills, pokračoval zde v restaurování obrazů, ale našel tu i bezpočet nádherných scenérií amerického venkova.

Spravedlnosti se v Československu dočkal až v roce 1990, kdy byl zcela rehabilitován a Masarykova univerzita v Brně mu udělila čestný titul RNDr. Lubo Králíček zemřel 13. 5. 2015 v Coloradu v USA.

Výstava v semilském muzeu se koná u příležitosti stého výročí jeho narození a představí obrazy malované jak v USA, tak i po návratu v devadesátých letech v Čechách. K vidění bude i film *Tankem ke svobodě* z cyklu Příběhy železné opony, věnovaný právě jemu a dramatickému útěku s přáteli za svobodou. Vernisáž se koná **v pátek 26. dubna** v 17 hodin, výstava potrvá do 23. června.

/ Miroslav Šnaiberk, *Semilské noviny*

≡ Semilské kulturní tipy:

19. dubna v 18 hodin, Aula Gymnázia

Ivana Olbrachta

ŠANSONÁRIUM S MILONĚM ČEPELKOU

Vystoupí: cimrmanolog Miloň Čepelka, zpěvačky Sabina Vosecká a Kristýna Kudrnáčová a režisér Patrik Ulrich – průvodce pořadu a klavírní doprovod.

24. dubna v 17 hodin v muzeu

LÉČITELSKÉ PŘÍBĚHY

V rámci přípravy léčitelské výstavy jsme našli více jak 30 zajímavých osobností. Jací to byli lidé? Z jakých zdrojů čerpali své znalosti? O tom bude vyprávět historik Tomáš Chvátal.

26. dubna v 19 hodin, Fabrika 1861

ENSEMBLE FLAIR A JAN ROKYTA

Jan Rokyta – cimbál, umělecký vedoucí, Klára Blažková – zpěv, Petr Vala – housle, Lukáš Švajda – kontrabas, Jiří Pospěch – viola
Závěrečný koncert 67. sezóny KPH.

26. dubna 8 – 17 hodin, vestibul Jitřenky

Burza knih se vrací po skoro dvouměsíční pauze a přinese opět jiné tituly za symbolické ceny.

26. duben – 9. červen v muzeu

SVĚT OČIMA JINDŘICHA ŠTREITA

Výstava velkoformátových snímků Jindřicha Štreita z Francie a ČR, tématicky zaměřených na vztahy mezi lidmi.

semilsko

VYSOKÉ n/J –

železnobrodsko

ŽELEZNÝ BROD – Hasiči zasahovali v pondělí dopoledne u požáru v panelovém domě v Železném Brodě. Před ohněm se muselo evakuovat 20 lidí, tři se nadýchali kouře. Dvě osoby ošetřili zdravotníci na místě a třetí posádka záchranné služby převezla na vyšetření do jablonecké nemocnice, uvedla jablonecká policejní mluvčí Dagmar Sochorová. Událost podle ní vyšetřují kriminalisté pro podezření z trestného činu obecné ohrožení z nedbalosti. Oznámení o požáru v jednom z bytů v panelovém

domě na Jiráskově nábřeží v Železném Brodě přijalo podle Sochorové operační středisko policie dnes kolem 09:30. „Na místo vyjely všechny složky integrovaného záchranného systému. Hasičům se podařilo požár velmi rychle lokalizovat,“ doplnila policejní mluvčí.

Okolnosti a příčiny vzniku požáru policie a hasiči zjišťují. „Předmětem tohoto šetření je samozřejmě stanovení předběžné výše způsobené škody,“ uvedla Sochorová. (Genus)

≡ O sboru Jednoty bratrské v Železném Brodě

1. května oslaví sbor Jednoty bratrské v Železném Brodě 100 let od položení základního kamene ke stavbě nového sborového domu. Chystáme k této významné příležitosti výstavu. Sbíráme k ní archivní materiály, připravujeme texty a fotografie ze života našeho sboru, přemýšlíme, co by tam být mělo a co už ne. A přitom se neustále potýkáme s otázkou, co vlastně železnobrodští občané a přilehlé okolí o našem sboru ví a co už ne. A co by měli vědět a co už ne. Možná, milí čtenáři, víte, že se nacházíme na kopci mezi silnicí na Semily. Všude kolem nás jsou domy a zahrady. Přišli jsme k tomu místu tak, že 25. listopadu roku 1921 požádala duchovní správa Jednoty bratrské zastoupená tehdejším kazatelem Bohumilem Vančurou obecní zastupitelstvo na Brodci o odprodání části obecního pozemku pod „rovenskou“ silnicí. Zdejší náboženská obec (zahrnující také sbory v Huntířově a Loučkách) měla v této rozjitřené porevoluční době několik tisíc členů. 20. června roku 1923 vydal obecní úřad ve Smrči povolení ke stavbě a do konce března byl postaven klenutý mostek přes brodecký potok, a byly vystavěny základy sálu a sklep.

1. května 1924 proběhlo slavnostní usazení základního kamene, 4. srpna 1925 byla stavba dokončena a 30. srpna byl sborový dům slavnostně otevřen. Do roku 1944 měl železnobrodský sbor vedený kazatelem Františkem Timotheem Petrem 2001 členů. Sbor přečkal období komunismu, a po revoluci, v 90. letech, měl další problémy, tentokrát s tzv. charismatickou částí Jednoty bratrské. A nyní, v roce 2024, sbor jedná o výměně podlahy ve velkém sále, přistavění altánu pro nejrůznější akce a odvozu varhan do Železničního muzea do Teplic, kde budou více k užitku, než je využíváme nyní my.

Asi jako každé církevní sdružení, asi jako každý sbor Jednoty bratrské, asi jako každé křesťanské společenství máme své radosti i starosti. Jednou z největších starostí je to, že stárneme a ubýváme. Jednou z největších radostí je to, že jsme ještě neumřeli a pořád je pár lidí, kteří se ve sboru angažují.

Chtěli bychom být víc vidět, chtěli bychom, aby se o nás víc vědělo, chtěli bychom, aby povědomí o dějinách i současnosti sboru Jednoty bratrské vešlo do širšího povědomí. Na webových stránkách www.jbzb.cz se můžete podívat na aktuality, věci z historie i poměrně bohatou fotogalerii.

/ Jan Hrudka, kazatel sboru

ZÁSADA –

DS J.K.Tyl Josefův Důl uvádí:
George B. Shaw
PYGMALION
Romantická hra o pěti dějstvích

Překlad: Milan Lukeš
Režie: Karel Stuchlík
Text sleduje: Jana Řeřichová
Technika: Josef Augustin, Jakub Dolák
Kostýmy: Hana Stuchlíková, Kamila Čadílková

Osoby a obsazení
PANÍ HIGGINSOVÁ: Jana Řeřichová
PROFESOR HENRY HIGGINS, její syn: Přemek Polák / Radim Podrazký
PAN ALFRÉD DOOLITTLE, popelář: Milan Doležal / Karel Stuchlík st.
LÍZA DOOLITTOVÁ, jeho dcera: Andrea Štejflová
PANÍ PEARCOVÁ, Higginsova hospodyně: Hana Stuchlíková
PLUKOVNÍK PICKERING: Petr Firbas
PANÍ HILLOVÁ: Kamila Čadílková
SLEČNA KLÁRA HILLOVÁ, její dcera: Markéta Poláková / Iveta Ducháčková
FREDDY, její syn: Vojta Polák
ČUMIL: Luboš Doležal / David Merkl
KOMORNÁ U PANÍ HIGGINSOVÉ: Iveta Ducháčková / Markéta Poláková
TAXIKÁŘ: Karel Stuchlík ml.
KOLEMSTOJÍCÍ: Emma Nathalie Smutná, Karla Jandová, Radim Podrazký,
Hana Stuchlíková, Jana Řeřichová

Nositelé autorských práv k dílu zastupuje DILIA

www.divadlojosefuvdul.cz

SOKOLOVNA ZÁSADA
27. DUBNA 2024 V 19:00 HODIN

ŽELEZNÝ BROD – 29. dubna od 18 hodin v kině

Illes Medes – potápěčská perla středomoří (Michal Černý)

Ostrovky naleznete uprostřed pobřeží Costa Brava asi 100 km severně od Barcelony u letoviska L'Estardit. V roce 1983 katalánský parlament schválil toto území jako chráněné se zákazem veškerého rybolovu a v roce 1990 bylo těchto 511 hektarů vyhlášeno podmořskou rezervací. Dnes je L'Estardit vyhledávanou turistickou destinací hlavně pro potápěče z celé Evropy.

‖ Královéhradecký kraj zná své historické město roku

Historickým městem za rok 2023 v Královéhradeckém kraji se stejně jako za rok 2022 stal šestnáctitisícový Jičín.

Postoupil do celostátního finále, jehož výsledky budou vyhlášeny **18. dubna**, uvedli organizátoři soutěže. Jičín, který do obnovy památek v posledních letech investoval desítky milionů korun, již jednou celostátní kolo vyhrál, a to za rok 2016. Soutěž pořádá Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska a ministerstva kultury a pro místní rozvoj.

Opětovné podání přihlášky do soutěže město podle starosty Jana Malého považuje za motivující impuls pro další systematickou snahu o obnovu městské památkové rezervace. „Tu vnímáme jako prostor s mimořádně cennými kulturně historickými hodnotami, který spoluvytváří jedinečnou identitu města,“ uvedl.

Jičínská městská památková rezervace čítá 74 nemovitých kulturních památek na rozloze 12 hektarů. Žádná z nich není v havarijním stavu a ani není na seznamu ohrožených památkových objektů, který vede Národní památkový ústav.

Loni město dokončilo opravu další části barokní Valdštejnské lodžie.

Rekonstrukce budov v severovýchodní části areálu kolem takzvaného Čestného dvora přišla na 33 milionů korun. Hlavní částí byla výstavba víceúčelového sálu zvaného Theatron. Rekonstrukce byla součástí česko-polského projektu Cesta Valdštejnských architektů, který byl podpořen evropskou dotací.

Před více než 30 lety byla lodžie téměř ruinou. Město od té doby do oprav dalo desítky milionů korun. Provozovatelem lodžie je spolek Valdštejnské imaginárium, který v objektu organizuje kulturní akce.

Loni město také začalo s náročnou opravou střechy na památkově chráněné budově Základní školy 17. listopadu v historickém centru města. Do obnovy památek v Jičíně investuje i římskokatolická farnost, která loni pokračovala v opravě střechy kostela sv. Ignáce z Loyoly.

Radnice od letošního roku nově dotacemi podporuje opravy domů v městské památkové rezervaci. Peníze mohou získat majitelé domů, které nejsou kulturní památkou, a nemají tak možnost získat dotace z programů ministerstva kultury. Pro letošní rok město na podporu vyčlenilo 300 tisíc korun.

Zásadní investicí do jičínských památek je letos v lednu zahájená rekonstrukce Valdštejnského zámku. Týká se prostor muzea, pořízení nové expozice a vybudování bezbariérového přístupu do zámku zhruba za 70 milionů korun.

Na investici se podílí Královéhradecký kraj, který má v zámku v nájmu své Regionální muzeum a galerii. Město chce letos začít na zámku opravovat obřadní síň odhadem za 26 milionů korun a chystá i opravu galerijní výstavní síně za několik milionů korun.

(Náš REGION)

JIČÍN – Lavička Rumcajsovy rodiny v nejstarší dochované lipové aleji aneb Kam s ní?

Bezesporu vtipný Jan Neruda napsal kdysi krásný fejeton Kam s ním?

Jednalo se o pražský „problém“ se slavníkem, nicméně pohádkové město má teď svůj obdobný malý otazník – jen rodu ženského...

Třista let starý dub se díky šikovnosti řezbáře Jana Rampase, ochotě firmy *J. M. Schlik* a šikovnosti mnohých-od návrhu Štěpánky Novotné, po zručnost dalšího řezbáře Luboše Marxe až k diplomacii mnohých (za všechny rád jmenuji manažera Jana Enta)-proměnil úžasný nápad ve vkusné a charakteristické dílo, které je hodno obdivu. Zastavovali se u něj mnozí poutníci tradičního Pochodu Českým rájem zvaného Putování za Rumcajsem. Našli tam celou Rumcajsovou rodinku i typický umělecká ztvárnění pro město Jičín. Mravenčí práce celé řady lidí zaslouží obdiv. Ten prokazují stále a denně četní obdivovatelé od dětí po kmety! Hodnota díla od nápadů až po šťastné umístění je výjimečná. Dočasné schválení pro umístění unikátního díla je ale jen krátkodobé. Příběh lavičky i její kvalita jsou zcela netradiční obohacení zdejší historické a tradiční lokality – v sepětí s trvalým významem pro město. I proto jako rodák a patriot města Jičína si dovoluji za sebe vyslovit názor a odpověď na novodobou nerudovskou otázku. Kam s ní? Nechat na místě a přesně tam, kde je!

/ Jaroslav Veselý

NOVÁ PAKA - úterý 23.dubna od 18 hodin v kině

Václav Moravec

Beseda s novinářem a známým moderátorem

JIČÍN – 23. dubna v knihovně

Mýtus a realita čarodějnických procesů na severní Moravě

Přednáška prof. Jaroslava Čechury

JIČÍN – Již tradičně 30. dubna se ve Valdštejnské lodžii chystá Čarodění – tematická rodinná akce s divadly, koncerty a dílnami.

Areál Lodžie včetně přilehlého lesa se opět promění na magický svět

čarodějných bytostí s výpravnou hrou nazvanou Pout' Čarokrajem.

Dobrodružné putování tentokrát uvede diváky do příběhu inspirovaného lidovou pohádkou o hledání tajemné Baby Jagy. Během dne budou diváci moci zhlédnout loutková divadla inspirovaná tématem. Divadlo Loutky bez hranic představí novou pohádku Baba Jága a meč moci nejmocnější, divadelní soubor Fras uvede premiéru představení inspirovaného středověkem Sen tuláka, rytíře a mnicha a divadlo Basta Fidli zahraje pohádku O tureckém rybáři. Písně inspirované Balkánem zahraje kapela Džezvica a pětice muzikantů Free Balkan Quintet.

Novinkou v Lodžii je výstava linorytových karet a grafik Evy Francové, známé především jako Kuchařka ze Svatojánu. Výstava *Linoryty ze Svatojánu* potrvá do června a přístupná je v otevírací době Valdštejnské lodžie. Stačí vkročit do dveří Theatronu. (Valdštejnské imaginárium, *Jičínský zpravodaj*)

liberec

» **Liberecké studio vystavuje unikátní dílo Milana Knížáka „Objekt – Buch“**

V galerii libereckého COZY STUDIO může veřejnost po delší době vidět práci Milana Knížáka na dokumentárních knihách – objektech. Kniha „Objekt – Buch“, která vznikla v sedmdesátých letech, mapuje jeho uměleckou činnost převážně v období let šedesátých. Knihy – objekty tvořil Milan Knížák od konce 50. let a byly finalizovány v roce 2017.

Výstava příznivcům umění, studentům i širší veřejnosti tento unikátní objekt prezentuje společně s premiérou dokumentu „Milan Knížák OBJEKT-BUCH“ od Jany Chytilové a celkově připomíná zásadní význam aktivit a performancí Milana Knížáka v období 60. – 70. let pro další vývoj umění u nás i ve světě.

„V loňském roce se nám naskytla zcela unikátní možnost zakoupit „Objekt-buch“, který získala Galerie Zdeňka Sklenáře v Německu. Jak jsme později zjistili, Milan Knížák neměl tušení, kde se tato kniha momentálně nachází a je velmi potěšen, že se opět objevila v Čechách,“ říká Lukáš Šoltys z COZY STUDIO. „Milan Knížák je bezesporu nepřehlédnutelná, až kontroverzní osobnost, která podobně jako jiné výrazné osobnosti a činy názorově rozdělují společnost. Zásadním sdělením naší výstavy je poukázat na to, že je to právě tato názorová rozdílnost, která nás může vést k vzájemnému respektu, otevřené diskusi a následně i k propojení různých názorových světů,“ dodává Lukáš Šoltys.

Význam a přínos díla a celoživotních aktivit Milana Knížáka je pro umění, třibení myslí, vzdělávání a veřejné debaty zásadní. „Pokud se soustředíme na osobu Milana Knížáka, je příhodné poukázat na veškeré důležité pozice či etapy jeho života jako umělce, ale i veřejně známé osoby. Jako významný multimediální umělec se přímo podílel na formování společensky kulturního dění v České republice a současně obohatil okolní svět o svůj rázný a nespoutaný projev,“ říká Filip Kazda, kurátor výstavy. „Jméno Knížák bezesporu přináší rozporuplné reakce, současně je ale až symbolem či důmyslnou reklamní značkou rozpoznatelnou pro mnohé generace,“ uzavírá Filip Kazda.

Milan Knížák se svými uměleckými aktivitami proslavil daleko za hranicemi tehdejšího Československa. V roce 1968 se při svém pobytu v New Yorku stal jedním z vůdčích evropských představitelů mezinárodního uměleckého (nebo spíše anti-uměleckého) hnutí Fluxus, které vystavování obrazů v galerii nahradilo happeningy a experimenty s různými médii a uměleckými disciplínami, nejen vizuálními, ale i hudbou či poezií.

Výstava se koná do 10. května 2024 v COZY STUDIU, Nám. Dr. E. Beneše 557/29, Liberec. Návštěvníkům je přístupná po – pá od 13 do 17 hodin, vstup zdarma.

/ Zuzana Zeipeltová, Genus

liberecký kraj

HORNÍ POLICE – Obnovu fasády na faře v Horní Polici podpoří kraj milionem korun

Stalo se už tradicí, že Liberecký kraj v rámci individuálních dotací podporuje restaurování památek v regionu. Letos je jednou z takových akcí obnova severní fasády fary v barokním poutním areálu u kostela Navštívení Panny Marie v Horní Polici. Kraj na ni vyčlenil milion korun.

„Poutní areál v Horní Polici patří mezi nejvýznamnější sakrální památky našeho kraje. Navíc je národní kulturní památkou, což znamená nejvyšší stupeň ochrany. Pod vedením současného biskupa litoměřického Stanislava Příbyla tam v minulých letech úspěšně probíhala rekonstrukce, na jejíž jednotlivé etapy Liberecký kraj přispíval. Fara je nedílnou součástí areálu a Rada kraje rozhodla o pokračování podpory tak, aby areál dospěl k celkové obnově,“ uvedla Květa Vinklátová, náměstkyně hejtmana Libereckého kraje. Areál poutního kostela Navštívení Panny Marie v Horní Polici je kulturní památkou a jeho obnova trvá od roku 2015. Letos by se mělo pracovat na severní fasádě fary, která směřuje na terasu celého areálu, je tedy nejvíc vidět. Obnovou projdou okna v přízemí a prvním patře, stejně jako hlavní vstupní dveře. Budou zrestaurována kamenná ostění a mříže na oknech a opravy se dočká omítka.

Památka slouží ke svému původnímu náboženskému účelu. Konají se zde pravidelné bohoslužby, poutní mše svaté a mše u příležitosti významných liturgických svátků.

Areál je denně přístupný s možností nahlédnutí do kostela, v neděli je kostel otevřený, stejně jako muzejní expozice. Fara slouží k setkávání církevní komunity a jako zázemí pro provoz farnosti a celého areálu. Je možné také domluvit individuální návštěvy a exkurze.

Jen za uplynulých pět let investoval Liberecký kraj do prací na poutním areálu v Horní Polici v několika etapách 4,7 milionu korun.

/ Jan Mikulička

≡ Novinky pro turisty: průvodce Pojizerským Pacifikem i mapa nejlepších míst v Krkonoších

Nového průvodce, který zve na projížďku a výlety po výjimečné železniční trati zvané Pojizerský Pacifik, vydala destinační společnost pro turistickou oblast Krkonoše – svazek měst a obcí. Dlouhodobým cílem produktu je zejména rozvoj lokálky 042 Martinice v Krkonoších – Rokytnice nad Jizerou, oživení pravidelného provozu na ní a popularizace mezi turisty i rezidenty.

„Produkt Pojizerský Pacifik realizujeme ve spolupráci se Spolkem železniční historie Martinice v Krkonoších. Přináší ucelenou nabídku propojující zážitek z cesty vlakem s poznáním technického a historického dědictví regionu, kterým je nejen trať, ale také areál kulturní památky Železniční stanice Martinice,“ uvedla Alena Cejnarová z destinační společnosti Krkonoše.

Průvodce představí historii trati i výlety z jednotlivých zastávek

Nová tiskovina z dílny destinační společnosti připomíná také klíčovou osobnost

regionu, hraběte Jana Harracha, který příběh trati započal. Krom toho objasní stručnou historii lokálky a její přínos pro rozvoj regionu, pozve do památkově chráněného areálu Železniční stanice Martinice v Krkonoších a na prohlídku místního Železničního muzea.

„Průvodce má za cíl také poradit, jak si užít jízdu vlakem s dětmi. Zjistíte, že to jde celoročně díky hře Jízda s hrabětem, i během letních Krkonošských železničních víkendů, kdy se po trati prohání historické parní či motorové vlaky a perón martinického nádraží pulsuje rodinným programem,“ dodává Cejnarová.

To ale zdaleka není všechno. V brožuře je také osm tipů na výlety z některých železničních stanic na trati. „Jsou různě dlouhé a náročné, některé lze zvládnout za odpoledne, na jiné je třeba si vyhradit celý den. Všechny jsou pro zaneseny do mapy a podrobně popsány,“ doporučuje Cejnarová, která má produkt Pojizerský Pacifik na starosti.

Průvodce je v tištěné podobě k dostání v prostoru Železniční stanice Martinice a v krkonošských informačních centrech. Prohlédnout si ho však lze i online: [.https://www.krkonose.eu/po-trati-pojizersky-pacifik-vstrik-vyletum](https://www.krkonose.eu/po-trati-pojizersky-pacifik-vstrik-vyletum)

Co je Pojizerský Pacifik?

Vžitý název lokální neelektrifikované normálně rozchodné jednokolejné trati 042 z Martinic v Krkonoších do Rokytnice nad Jizerou. Měří něco málo přes 20 kilometrů. Až na úvodní úsek lemuje a křížuje řeku Jizeru. Pokud budete pozorní, napočítáte na trati mnoho mostů, mostků a propustí. Dodávají jí na malebnosti. Však také železniční viadukt za zastávkou Jablonec nad Jizerou – Hradsko sehrál svou roli ve filmu „Jak vytrhnout velrybě stoličku“.

V současné době zajišťují osobní dopravu na trati dvouvozové motorové

jednotky RegioNova. Ze stanice v Martinicích vyrážejí v pravidelných dvouhodinových intervalech. Končí v Jablonci nad Jizerou, do Rokytnice nad Jizerou již zajíždějí pouze výjimečně.

Krkonošská TOP 20

Destinační společnost Krkonoše nedávno vydala také novou mapu s TOP 20 místy, která by návštěvník našich nejvyšších hor neměl vynechat. „To nejzajímavější z Krkonoš jsme poskládali do mozaiky pestré jako krkonošská krajina. Je složená z úchvatných přírodních lokalit, tradičních řemesel, historických památek i nově vybudovaných atraktivit,“ říká Alena Cejnarová. Mapa je k dispozici v online verzi na webu <https://www.krkonoše.eu/top-20-mist-v-krkonosich> i ve verzi tištěné v turistických informačních centrech.

/ Jan Mikulička

mnichovo hradiště

Od secese po současnost: začíná výstava Svatební nejen na Mnichovohradištsku

V městském muzeu můžete **od 25. dubna** zhlédnout výstavu věnovanou svatbám na Mnichovohradištsku. Jejím základem je množství svatebních fotografií z let cca 1880–1990, které se podařilo shromáždit na základě naší Svatební výzvy v loňském roce. Ze stejného časového období, tj. od secese po dobu nedávnou, jsou vystaveny ukázky svatebních šatů jak pro nevěstu, tak i ženicha. Jsou zapůjčeny ze sbírek muzea v Mladé Boleslavi a v Turnově, ale také od občanů města. Nechybí ani svatební kytice a prostřená svatební tabule. Vystavena je také sbírka historických svatebních oznámení a blahopřání, ukázky nevěstiny výbavy i svatebních darů.

Výstava představuje také některé svatební zvyky. Jejich historii a vývoji bude věnována

i přednáška Aleny Nachtmannové, jež se uskuteční **ve čtvrtek 25. dubna** v 17 hodin v prostorách muzea.

16. května proběhne komentovaná prohlídka výstavy, kterou povede Lenka Křížová, autorka výstavních textů. Na sobotu 25. května připravuje Hana Vignerová a její Příběh módy přehlídku svatebních šatů. V pátek 16. června proběhne v kapucínském klášteře Muzejní noc. Další doplňkové akce jsou plánovány na letní prázdniny.

/ Lucie Holečková, Muzeum města Mn. Hradiště, Kamelot

≡ Svatební zvyky, rituály a pověry

Svatba byla spojena s řadou rituálů, pověr a pověrečných praktik, které měly snoubencům zajistit spokojený život a plodné (nebo v pozdějších dobách méně plodné) manželství.

Některé z pověr se týkaly volby měsíce oddavek, jiné se vázaly přímo ke svatebnímu dni (oděv novomanželů, střepy jako symbol štěstí apod.). Svatební zvyky a tradice se v průběhu doby měnily, jejich podoba byla závislá také na regionu a na movitosti snoubenců. Vybrali jsme pro vás některé zvyky, které byly v regionu Mnichovahradištska praktikovány v minulosti, část z nich se však uchovala (byť v modifikované podobě) dodnes.

Loučení se svobodou

Loučení se svobodou probíhalo v předvečer svatby a účastnili se ho zvláště ženich i nevěsta společně s jejich druhy a družkami. Zatímco chlápci se bavili, dívky připravovaly opentlené věnečky a rozmarýnové pruty nebo výzdobu nevěstina domu, někdy hostily sousedky, které mohly přinést tzv. ratolest. Nevěsta vázala družbovi fábor s rozmarýnou, starší družička rozmarýnový věneček určený ženichovi a mladší družička věnec, který měla mít na hlavě nevěsta.

Dary vesnických žen

Sousedky se večer před svatbou sešly v některém statku, aby nevěstě strojily dřevěný kužel. Na něj se upevňovaly dlouhé svazky lnu, až nabyl tvaru i velikosti kupky sena. Takto upravený kužel byl omotán motouzem, na nějž se v několika řadách věšely perníky, sušené ovoce a ořechy. Na vrchol kuželu se upevnil velký panák z těsta, který mohl připomínat miminko. Kužel byl důležitým atributem svatebního dne.

Z Mladoboleslava máme doložený zvyk zdobit nevěstě „ratolest“, pečený věnec o průměru kola, nad nímž se zvedaly dvě obruče křížem položené, zdobené pentlemi, ovocem, fíky a cukrovinkami.

Věnečky

Na příchod ženicha čekala nevěsta se sousedkami a družičkami ve své komůrce. Když dorazil, měla se na něj dívat skrze myrtové věnečky, které jí u očí držely okolo stojící ženy a dívky. Tento zvyk měl zaručit, aby se nastávající žena dívala na svého muže vždy vlídně a manželství bylo šťastné.

Vykoupení nevěsty

Spolu s družbou si měl ženich dojít pro nevěstu do její komůrky v rodičovském domě. Verše, které při té příležitosti obě strany pronášely, měly pevně stanovenou podobu. Družba žádal o vydání nevěsty a družičky za to požadovaly různá, často nesplnitelná přání, která jim družba nasliboval. Ze sousedního Podještědí i jiných regionů středních Čech je známo, že družba družičkám daroval koláč nebo sklenku vína, aby si mohl nevěstu odvést.

Družičky však mohly nejprve přivést i falešnou nevěstu. Poté, co si ženich svou snoubenku odvedl, zpravidla následovalo rodičovské požehnání.

Od konce 19. století docházelo – zejména v měšťanském prostředí – při setkání snoubenců k tomu, že ženich předal nevěstě kytici. V tradičním lidovém prostředí však kytici opatřovala jedna ze svatebních obřadnic, starosvatka.

Cesta do kostela a z něj

Pokud se nešlo do kostela pěšky a jelo se na vozech, seděl v prvním z nich ženich s první družičkou, průvod uzavírali nevěsta s prvním mládencem. Součástí cesty na obřad bylo pojidání koláčů a pití alkoholu, někdy také rituální hluk, který měl nastávající manžele původně chránit před nečistými silami, v druhé polovině 19. století měl však již funkci zábavní.

Při cestě do kostela, ale i při návratu z něj docházelo k zatahování, při němž se kladly svatebčanům do cesty překážky – nejčastěji opentlený nebo jinak ozdobený provaz –, jež byly odstraněny až poté, co se nevěsta a ženich tzv. vykoupili. Tento zvyk přežíval v našem regionu dlouho, v některých případech se udržel dodnes.

Později se rozšířila také dodnes prováděná tradice, že když novomanželé vycházeli z místa samotného obřadu, utvořili svatební hosté špalír, aby mohli na ženicha s nevěstou házet rýží. Pohazování potravinami (čočkou, fazolemi, obilím a dalšími naturáliemi) bylo starým zvykem, který měl magickou funkci a praktikoval se v průběhu hostiny nebo při příchodu nevěsty do nového domova. Jeho cílem bylo zajistit bohatství, úrodu, ale i plodnost.

K tradicím, které se v našem regionu praktikovaly ve druhé polovině 20. století, patří navlékání chomoutu, který symbolizoval manželské jho, připevnění koule k ženichově noze apod.

Hostina

Pokud nevěsta, v jejímž původním domě hostina většinou probíhala, bydla dále od kostela, kde církevní obřad probíhal, zastavoval svatební průvod cestou ještě v hospodě.

I hostina měla v lidovém prostředí svou jasně stanovenou podobu. Hojnost jídla měla zajistit zdraví a plodnost novomanželů. Dones se – alespoň částečně – udržel zvyk, při němž novomanželé jedí polévku jednou lžící z jednoho talíře. Během tradiční lidové svatby pili i jedli ženich s nevěstou z jediné sady nádobí, aby byli po celý život svorní.

Kolébka

Po skončení svatební hostiny měli všichni účastníci svatby postupně přispět novomanželům mincí, již vhodili do připravené mísy. Ve chvíli, kdy byla nádoba naplněna, houpala touto „kolébkou“ starší družička tak dlouho, až peníze vysypala nevěstě do klína a poté mísu jakoby nedopatřením rozbila. Z peněz se měla pořídit výbava pro potomka, jehož narození se nejdéle s odstupem jednoho roku očekávalo. Ve 20. století se peníze vybíraly např. do střevice.

Připíjení

Připitky pronášel zpravidla družba. Přál novomanželům hodně lásky a štěstí. Následovaly připitky družičkám, ale i dalším svatebčanům. Družba za vtipné

a šprýmovné verše zpravidla obdržel drobnou finanční odměnu, o níž se pak rozdělil s mláďenci, kteří mu byli během hostiny nápomocni.

Sbírka na kuchařku a umývačku

Po přípitcích se vybíraly peníze na kuchařku. Do nádoby naplněné vodou se vybíraly také peníze na ženu, která na svatbě umývala nádobí. Každý host si ruce nejprve namočil, poté je utřel do ručníku, jež měl družba připevněný na holi, a nakonec do mísy vhodil drobnou minci.

Odstrojování kužele

Po vybírání peněz dorazili hudebníci, kteří po drobném občerstvení došli spolu se svatebčany pro ustrojený kužel. V doprovodu hudby a zpěvu se kužel odstrojoval, pochutiny se rozdávaly dětem. Podobně se nakládalo také s „ratolestí“. Ze lnu na odstrojeném kuželu mohla nevěsta posléze utkat látku, z níž se našlo prádlo do nové domácnosti.

Veselka

Po hostině následovala veselka, taneční zábava provázená hudbou, jež se odbyvala v hospodě. Zatímco dříve měla nevěsta tančit první tanec s družbou a ženich zase s první družičkou, z měšťanského prostředí se postupně rozšířil dodnes praktikovaný zvyk prvního novomanželského tance, po němž následoval tanec s rodiči.

Ve druhé polovině 20. století se v Československu rozšířil zvyk, který se týkal fingovaného únosu nevěsty. Ačkoli se dříve soudilo, že tato tradice navazuje na starý slovanský zvyk, dnes jsou k této teorii badatelé rezervovaní.

Čepení nevěsty

Před půlnocí utvořili svatebčané kolo, uprostřed nějž tančila nevěsta. Poté si sedla na připravenou židli a některá z vdaných žen jí sňala z hlavy věnec a místo něj nasadila čepec. Spolu s vdanými ženami měla novopečená paní tančit do té doby, dokud ji manžel nevykoupil polibkem a lahví alkoholu. Čepení nevěsty bylo pro nevěstu završením samotného přechodového rituálu.

Z dívky se stávala vdaná žena symbolicky tím, že přišla o věnec, symbolizující panenství.

Příchod nevěsty do nového domova

Spolu s nevěstou jela do nového domova i její výbava, již měla na starost starosvatka. Někdy k němu docházelo až druhý den svatby. Úkolem ženicha bylo přenést nevěstu přes práh. Tento starý zvyk se udržel dodnes, byť se přenášení nevěsty praktikuje někdy již při opuštění oddací síně či při příjezdu na místo hostiny.

Při příchodu nevěsty do domácnosti, kterou měla vést, se nevěstě také nachystalo koště a smetl, jež měla mladá žena jako nastávající hospodyně uklidit. Zvyk se později transformoval do podoby zametání střepů z rozbitého talíře, na němž se – zpravila před začátkem hostiny – podílejí oba novomanželé.

Ukládání na lože

V jistém smyslu mohla vyvrcholení svatebního dne představovat svatební noc. Z regionu Mnichovohradištska chybějí o zvyku ukládání na lože zmínky. Je to však patrně dáno tím, že etnografové i vlastivědní pracovníci se tematice sexuality vyhýbali, a tak zřídka kdy zapisovali zvyky, které se k intimnímu životu našich předků vázaly.

/ Lenka Křížová, *Kamelot*

mladá boleslav

⇒ Městské divadlo uvede premiéru Gogolových Hráčů

Městské divadlo Mladá Boleslav **v pátek 19. dubna** uvede premiéru hry Hráči od Nikolaje Vasiljeviče Gogola. Režie titulu se ujal Jiří Š Hájek, který není mladoboleslavským divákům neznámý – režíroval zde již inscenaci Zdravý nemocný.

Hráči, jednoaktová groteska z atraktivního prostředí falešných hráčů, vykazuje prvky nastupujícího ruského realismu a ani zde není nouze o zábavné, výrazné postavy s pokřivenými charaktery.

V jenom hotelovém pokoji se ubytuje mistr podvodů Icharev se svým sluhou. Sázky jsou vysoké. A bude se podvádět, přirozeně. Jenže kdo nakonec skutečně zvítězí? Nadčasová komedie o tom, že podvádět se nevyplácí a že i když si myslíte, že umíte dobře blafovat, vždycky se nakonec najde někdo lepší. Nápaditou scénografií hotelového pokoje, ve kterém se představení odehrává, vytvořil pro divadlo scénograf Michal Spratek, výrazné kostýmy pak Linda Holubová. Dramaturgyní titulu je Kateřina Suchanová.

Obsazení je tentokrát výhradně pánské a diváci se tak mohou těšit na téměř celou mužskou část mladoboleslavského souboru – Martina Hrubého, Ivo Theimera, Petra Prokeše, Romana Teprta, Milana Ligače a Petra Bucháčka. Osazenstvo doplňují ještě hostující Ondřej Lechnýř, Otakar Jílek a Jaroslav Janovský.

Jedná se už o druhou komedii od ruského autora, kterou má mladoboleslavské divadlo na repertoáru, tou první je slavný satirický Revizor, který měl premiéru v roce 2018.

(Pavel Šubrt, foto Jarmila Vlčková)

≡ Cestovatel Alberto Vojtěch Frič po 115 letech v Mladé Boleslavi

Státní okresní archiv a Spolek pěstitelů kaktusů Mladá Boleslav při příležitosti letošního 80. výročí úmrtí známého cestovatele připravilo výstavu Alberto Vojtěch Frič – nejen etnograf, kaktusář a spisovatel. **Výstava se koná ve dnech 23. dubna – 25. května 2024 v provozních hodinách archivu na mladoboleslavském hradě. Vernisáž výstavy proběhne 22. dubna v 16.00** za účasti novinářky a nakladatelky Yvonne Fričové, manželky vnuka A. V. Friče, která přítomné seznámí s jeho životními osudy

K vidění budou ukázky z etnografických sbírek, které Frič získal za svého pobytu mezi jihoamerickými indiány, dokumentární fotografie nebo osobní doklady zapůjčené Náprstkovým muzeem i archivem rodiny Fričových. Albert Vojtěch Frič. Sotva patnáctiletý chlapec, který znalostmi předčil řadu evropských botaniků. Mladík, který se v osmnácti letech vydal přes Atlantik a v neprobádaném brazilském pralese podstoupil boj o život s jaguárem, který ho napadl. Dobrodruh, který strávil téměř dvanáct let života mezi jihoamerickými indiány, jejichž morální hodnoty se mu staly bližšími, než své vlastní rasy. Muž, který se věnoval poznávání života původních jihoamerických obyvatel a bojoval za jejich ochranu. Lovec kaktusů, který ve dvacátých letech minulého století probudil v Evropě velký zájem o tyto zvláštní rostliny a stál tak u zrodu masového rozšíření tohoto krásného koníčka, kterému podlehl i Karel Čapek. Občan, který se nebál veřejně vyjádřit svůj názor bez ohledu na společenské postavení a moc oponenta. Výzkumník, který dosáhl pozoruhodných výsledků nejprve v roubování a křížení kaktusů a potom i v oblasti křížení užitkových rostlin. Spisovatel, který své zážitky i vyprávění u táborových ohňů přetavil do několika dobrodružných knih pro mládež.

Součástí bude i prodejní výstava kaktusů od **20. do 25. května**, denně od 9.00 do 17.00, v pátek do 22.00, v sobotu do 14.00.

/ Pavel Šubrt

náš jubilant

≡ Karl Kraus (* 28. dubna 1874 v Jičíně, † 12. června 1936 ve Vídni)

V dubnu 2024 uplyne 150 let od narození rakouského spisovatele, novináře

a jičínského rodáka Karla Krause. Narodil se v početné židovské rodině. Když mu byly tři roky, rodina se přestěhovala do Vídně. Ve Vídni absolvoval klasické gymnázium a poté na univerzitě studoval práva. V roce 1894 přestoupil na filozofickou fakultu, kde studoval filozofii a germanistiku. Studia ale nedokončil.

Pokoušel se o povolání herecké, když neuspěl, začal se živit psaním. Původně byl vyznání židovského, poté katolického a v roce 1918 se zřekl i toho.

Od roku 1897 působil jako novinář. Začal vydávat vlastní noviny nazvané *Die Fackel* (Pochodeň). Kritizoval v nich pokrytectví, korupci, měšťáckou morálku, nacionalismus a v neposlední řadě i psychoanalýzu. Čtenáři si je díky ostrosti komentářů a sžíravým satirám zamilovali. Kraus si brzo vybudoval takový věhlas, že získal přispěvatele z opravdové intelektuální elity té doby. Od roku 1911 publikoval již ale pouze své vlastní texty. Noviny vydával až do své smrti.

Kromě žurnalistiky se věnoval i esejistice. Přednesl na 700 veřejných přednášek na literární témata. Pořádal přednáškovou turné, mj. i v českých zemích. Mezi českými spisovateli měl mnoho obdivovatelů. Třikrát byl nominován na Nobelovu cenu za literaturu.

Zemřel 12. června 1936 ve svém bytě na následky zranění, která utrpěl na vídeňské ulici při srážce s cyklistou. Pohřben byl na Ústředním hřbitově ve Vídni.

Z díla tohoto literárního a společenského kritika je asi nejznámější apokalyptická groteska *Poslední dnové lidstva* (*Die letzten Tage der Menschheit*). Vzniklo v letech 1915-1919 jako reakce na první světovou válku. V českém překladu vyšlo v roce 1933. Druhou výraznou prací je *Třetí Valpuržina noc* (*Die dritte Walpurgisnacht*) obsahující téma nástupu fašismu a s ním spojeného násilí. Kraus ji napsal v roce 1933.

Kromě toho je autorem velkého množství studií, esejů, článků a aforismů. Vydal také osm svazků veršů. Výbor z jeho díla vyšel v českém jazyce pod názvem *Soudím živé i mrtvé dvakrát*, v letech 1974 a 1984. V roce 2006 byl vydán překlad jeho nejznámějšího díla pod názvem *Poslední chvíle lidstva*.

O Jičín se Karl Kraus zajímal, i když zde žil pouze krátce. Dokonce se o něm zmiňuje i ve svých novinách. On sám město navštívil kolem roku 1925, jak dokládají dobové fotografie, které jej zachycují před jeho rodným domem. Ten stojí na rohu ulic Nerudova a Fortna.

Dům byl opraven a v roce 2004 mu zde byla odhalena pamětní deska. Stalo se tak v rámci mezinárodní konference, která byla uspořádána ke 130. výročí jeho narození právě v Jičíně.

Práce Karla Krause byly již převedeny do digitální podoby a můžeme je nalézt na stránkách českých digitálních knihoven, např.

<https://www.digitalniknihovna.cz/nkp>. Knihovna Václava Čtvrťka v Jičíně nabízí

v knižní podobě k přečtení jak výbor z jeho díla z roku 1984, tak i jeho tragédii *Poslední dnové lidstva*.

/ Iva Rodrová, *Jičínský zpravodaj*

≡ Akce k výročí narození Karla Krause

Valdštejnovo muzeum a mincovna zařazuje komentované prohlídky pro veřejnost na téma „Po stopách Karla Krause“, které se budou konat k připomínce 150. výročí jeho narození. Plánují se dvě prohlídky v tyto termíny:

v pátek 26. 4. od 16:30 a **v sobotu 27. 4.** od 10:00. Sraz skupiny je u pamětní desky Karla Krause na rohu jeho rodného domu, Fortna 43, Jičín; vstupné zdarma. Nahlédneme do prostor domu, povíme si o Krausově rodině a jejích podnikatelských aktivitách. Poté se přesuneme do bývalé židovské školy, kde si více řekneme o osobním a pracovním životě Karla Krause. V rámci prohlídky je možné navštívit i stálou expozici židovských spisovatelů.

Prochoroviny, Židovská 100 a město Jičín u příležitosti 150 let od narození Karla Krause zvou na Episody ze života Karla Krause. Komponovaný pořad s obrazy a hudbou bude k vidění **27. dubna v 16 hodin** v židovské škole. Vstup volný. (Jan Jireš)

pozdní sběr

JABLONNÉ v/P – Barokní ráz navrátila interiéru baziliky v Jablonném v Podještědí oprava za více než 60 milionů korun. Tato národní kulturní památka, v níž je i hrob svaté Zdislavy, se pro návštěvníky po dvouleté odmlce oficiálně otevře **1. května**. Kvůli podmínkám získané evropské dotace je ale už od začátku roku přístupná od čtvrtka do soboty.

Bazilika byla postavená v letech 1699 až 1729 podle plánů slavného rakouského architekta Jana Lukáše Hildebrandta na místě, kde býval gotický kostel založený ve 13. století právě svatou Zdislavou a kde byla tato šlechtična i pohřbena.

Nyní je po opravě interiér baziliky od lucerny kopule až po podzemí, kde je hrob svaté Zdislavy. Po opravě je rovněž část mobiliáře, konkrétně lavice z lodi baziliky, varhany, zařízení zákristie i dva obrazy z presbytáře. (Genus)

LIBEREC – **V pátek 19. dubna** se po půlroční pauze otevře Dětský koutek v Lidových sadech, zahájí 69. sezónu. Děti se mohou opět těšit na tradiční prolézačky, houpačky, klouzačky, vzduchovou trampolínu, velké pískoviště, půjčovnu kol, koloběžek i odrážedel a hlavně populární historický vláček z roku 1971. V teplejších dnech se děti budou moci osvěžit v tzv. vodním světě.

TURNOV, JABLONEC n/N – Stavbu dvou výjezdových základen za více než 400 milionů korun připravuje Liberecký kraj, hledá dodavatele. V srpnu chce v Jablonci n/N zahájit práce na nové základně zdravotnické záchranné služby se záložním operačním střediskem, v říjnu by měla začít stavba integrovaného

výjezdového centra pro hasiče, policii a záchrannou službu v Turnově. Společná základna bude prvním podobným integrovaným střediskem IZS v Libereckém kraji, bude stát u silnice I/10 z Turnova na Harrachov, odkud se hasiči, policie i záchranná služba mnohem rychleji než ze svých současných stanovišť dostanou na silnici I/35 směrem na Liberec i na Jičín a na dálnici D10. Náklady projektanti odhadli na více než 314 milionů korun, 110 milionů poskytne formou dotace ministerstvo vnitra. Hotovo má být podle do konce roku 2026. Stavbu zajišťuje a z velké části financuje Liberecký kraj, který předá areál do správy hasičům, krajská záchranná služba tam pak bude platit jen provozní náklady.

ŽELEZNÝ BROD – Úmyslné založení vyloučili kriminalisté jako možnou příčinu vzniku pondělního požáru bytu v Železném Brodě, uvedla jablonecká policejní mluvčí Dagmar Sochorová. Hasiči škodu odhadli na deset milionů. (Genus)

≡ **Radek Steska / sorry**

trosečník – kulturně-společenský e-zin * vydavatel a redaktor: M. Fefík Podobský
fefik.sorry@seznam.cz * nechcete-li e-zin dostávat, dejte vědět!
všechna čísla naleznete na internetu: *knihovna.jicin.cz/regionalni-zpravodaj*